

Emilia Mamrot

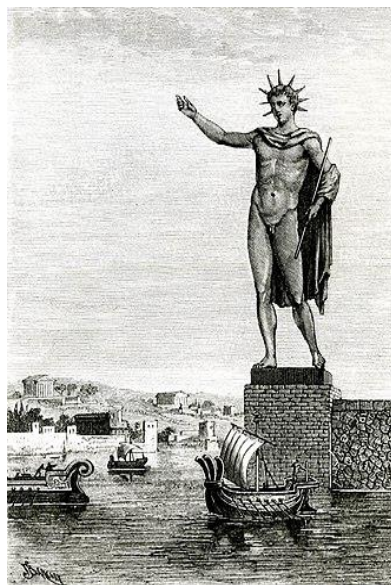
(kulturoznawstwo)

Kilka ciekawostek na temat liczby siedem

Za siedmioma górami i za siedmioma lasami mieszkała pewna liczba, która weszła w posiadanie siedmiomilowych butów. Dzięki nim mogła podróżować między kolejnymi państwami, kulturami i religiami na przestrzeni wieków. W popularności pokonała jedynekę, mimo że każdy człowiek kiedyś marzył, aby stać się w jakiejś dziedzinie numerem jeden, owianą złą reputacją trzynastkę oraz setkę, która przewija się w kolejnych składanych życzeniach. Tą sławną liczbą jest oczywiście siódemka i do grona jej znajomych dołączył wraz z niniejszym numerem także nasz *KaPITOL*. A grono przyjaciół ma doprawdy ogromne.

Historia tej liczby rozpoczęła się w czasach prehistorycznych. Jedno z malowideł w grocie Lascaux przedstawia właśnie siedem byków szarżujących w kierunku konia.

W starożytności liczba ta symbolizowała wszechświat, jako że w tamtych czasach znano „jedyń” siedem planet. Znajdowało to swoje odzwierciedlenie zwłaszcza w budownictwie, na przykład zigguraty w Babilonii czy

Wyobrażenie jednego z cudów świata – Kolosa Rodyjskiego

Piramida Dżesera w Egipcie posiadały po siedem kondygnacji. Lista cudów świata (wiszące ogrody Semiramidy, latarnia w Aleksandrii, kolos rodyjski, egipskie piramidy, posąg Zeusa Fidiasza, mauzoleum w Halikarnasie i świątynia Artemidy w Efezie) miała tyle samo pozycji. Pitagorejczycy z kolei uważali siódmkę za liczbę doskonałą, była bowiem najwyższą, pojedynczą liczbą pierwszą.

Jak już wcześniej zostało wspomniane, na siedmiu wzgórzach (Awentynie, Palatynie, Kwirynale, Wiminale, Celusie, Eskwilinie i Kapitolu) wzniesiono miasto Rzym, które następnie miało siedmiu mitycznych królów (Romulusa, Numę Pompiliusza, Tullusa Hostiliusza, Ankusa Marcjusza, Tarkwiniusza Starszego, Serwiusza Tuliusza i Tarkwiniusza Pyszego). Można by rzec: cóż za wspaiały zbieg okoliczności. Niestety, nieco „poprawiony”, bowiem na terenie miasta znajdowało się kilka pomniejszych wzgórz, na przykład Janikulum, nieistniejące już wzgórze Welia czy obecne Wzgórze Watykańskie.

Liczba siedem na dobre zadomowiła się też w wielu innych religiach i kulturach. Ogromną rolę odgrywała w państwie Sumeru, gdzie występowała między innymi w postaci siedmiu bóstw opiekuńczych, praw boskich, bram do podziemnej krainy Kur, wiatrów, złych demonów czy bóstw losu, na siedem części dzielono świat. Taki podział praktykowali także Persowie, u których lato trwało siedem miesięcy. W Egipcie z kolei doliczono się siedmiu odnóg Nilu, istniało tam też siedem kast, a bogowie Re i Ozyrys otaczali się siedmioma bóstwami.

U Rzymian sześć westalek i jako siódmy ich opiekun, *pontifex maximus*, opiekowało się świątynią bogini Westy. Cyfra siedem wielokrotnie powracała jednak przede wszystkim w mitologii greckiej, skąd przywędrowała na

Półwysep Apeniński. Liczba ta towarzyszyła Atenie, bogini mądrości, Apollinowi, bogu sztuk pięknych, i Heliosowi, bogu Słońca. Siedem bram miały Teby i to właśnie siedmiu mężów próbowało je zdobyć, wspomagając Polinika, który walczył z bratem Eteoklesem o tron. „Szczęśliwa” liczba przeniosła jednak zwycięstwo miastu o siedmiu bramach, a nie siedmiu walecznym mężom. Siedem było też nimf Plejad, córek tytana Atlasa zamienionych w gwiazdy. Siedmiu synów miał z kolei Helios, a ścigana boską zemstą Niobe straciła czternaścioro dzieci, po siedem z każdej płci. Związana z siedmioma fazami księżyca cyfra stała się symbolem pomyślności i zaczęto nosić ją jako amulet.

W *Biblii* siódemka uważana jest za liczbę doskonałą, składa się ona bowiem z trójki (która wówczas symbolizowała niebo i duszę) oraz czwórki (oznaczającej ciało i ziemię). To właśnie w siedem dni Bóg miał stworzyć świat. W katolicyzmie z kolei istnieje siedem głównych cnót (pokora, hojność, czystość, miłość, umiarkowanie, cierpliwość, gorliwość, pracowitość), jak i grzechów (pycha, chciwość, nieczystość, zazdrość, nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu, gniew, lenistwo). Od tych drugich pochodzi występujące w krajach niemieckojęzycznych określenie „zła siódemka”, którego używano w stosunku do źle prowadzącej się kobiety, w ten sposób powiązując jej grzeszne postępowanie z samym diabłem.

W języku hebrajskim natomiast słowo „siódemka” powiązane jest ze słowami „pełnia” i „przysięgać”, „przysięganie” można zatem rozumieć jako „siódemkowanie”.

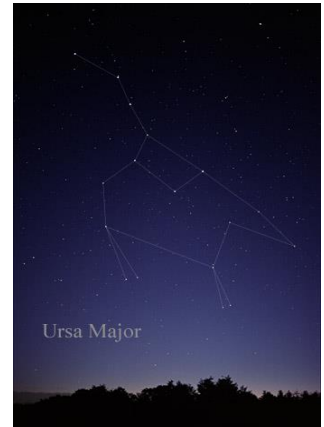
Menora w herbie Izraela

Od pierwszego znaczenia wzięła się świętość liczby siedem, oznaczała ona bowiem coś pełnego, na przykład siedem dni, czyli pełen tydzień. Symbolizowała zadanie zakończone sukcesem, zarazem coś wyczekiwanego, jak ostatni dzień tygodnia, kiedy to wypada szabat, dzień odpoczynku po pracowitym tygodniu. Może z tego względu w judaizmie podczas liturgii używa się siedmioramiennego świecznika – menory, która także znajduje się w herbie państwa Izrael.

O siedmiu rajach, piekłach i grzechach głównych można przeczytać także w Koranie. Podczas pielgrzymek do Mekki należy obejść budynek Kaaby siedmiokrotnie, za każdym razem powtarzając odpowiednie zawołania, a z kolei, by skutecznie przegonić szatana, należy rzucić w niego siedmioma kamieniami.

W Ameryce siódemka pojawiła się w kulturze Azteków, gdzie stała się symbolem obfitości oraz objawiła się w przekonaniach i przesądach. Siedem gwiazd stworzyło Wielką Niedźwiedzicę. W czasach konkwisty i kolonizacji Europejczycy wierzyli w istnienie siedmiu miast zbudowanych ze złota. Mit ten stał się jedną z przyczyn okrutnej kolonizacji, której poddawano tereny obu Ameryk. W tym wypadku pokazała się „zła” twarz siódemki, która wygląda jak kosa podniesiona do góry, tylko czekająca, aby zadać cios swoim ostrzem.

Symbolikę siódemki można by relacjonować długo. Poza wspomnianymi wyżej kulturami daje ona o sobie znać także w Japonii, Irlandii, Chinach, Indiach czy u pierwotnych ludów Afryki.

Wielka Niedźwiedzica

Na zakończenie można jeszcze zastanowić się, skąd wzięła się szczęśliwa „łatka” siódemki. Jak widać po przytoczonych przykładach, liczba ta dużo częściej występowała w odniesieniu do bóstw pozytywnych niż do demonów czy diabła, przez co łączono ją ze sprzyjającym losem i obfitością. Siedem grzechów głównych równoważy siedem cnót, a trafiony siedmioma kamieniami szatan ucieka w popłochu. Siódemka objawia się w otaczającym wszechświecie (na przykład w liczbie gwiazd w konstelacjach czy planet znanych w starożytności), którego człowiek jest częścią. Łączy świat doczesny z boskim, duszę z ciałem, zapewnia równowagę i drogę ku zbawieniu, a więc ku szczęściu w życiu wiecznym.

Możemy mieć tylko nadzieję, że tak jak siódemka przynosiła szczęście ludziom na przestrzeni wieków, tak również niniejszy *KaPITOL* jest zapowiedzią kolejnych fantastycznych numerów, które będą umilać wszystkim starym i nowym czytelnikom tego pisma czas spędzony na uczelni.

Bibliografia

- <http://edukator.org.pl/2003e/siedem/siedem.html> (data dostępu: 3.03.2020).
- <http://ps-po.pl/2011/04/09/pytanie-do-biblii-symbolika-liczb/> (data dostępu: 3.03.2020).
- <https://echodnia.eu/swietokrzyskie/magia-siodemki/ar/8297244> (data dostępu: 3.03.2020).
- <https://kobieta.interia.pl/uczucia/news-magia-szczesliwej-siodemki,nId,400484> (data dostępu: 3.03.2020).
- https://opole.wyborcza.pl/opole/1,35086,17467068,Dlaczego_siodemka_jest_magiczna__Co_ma_wspolnego_z.html (data dostępu: 3.03.2020).
- [https://pl.wikipedia.org/wiki/Siedem_\(symbol\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Siedem_(symbol)) (data dostępu: 3.03.2020).